

BOSHLANG'ICH VA MAKTABGACHA TA'LIMDA YANGI PEDAGOGIK QARASHLARNING AHAMIYATI HAMDA ULARNING SAMARADORLIGI

Temirova Nigora Abdurahimovna

DTPI boshlang'ich ta'lim 5-bosqich (6-BTS21) talabasi

mahbubatemirova867@gmail.com

E-mail: turdalievashakhnoza84@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17332033>

Annotatsiya: ushbu maqola maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichida zamonaviy pedagogik yondashuvlarning nazariy asoslari va amaliy qo'llanilishiga bag'ishlangan. Pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) hamda STEAM yondashuvi kabi metodlarning o'quvchilarning mantiqiy fikrlashi, ijodiy tafakkuri va mustaqil bilim olish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Maqolada statistik ko'rsatkichlar orqali mavjud texnologiyalarning qo'llanilish darajasi va samaradorligi baholanadi hamda mavjud muammolar yuzasidan tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: pedagogik yondashuv, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol metod, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, STEAM, innovatsiya, blended learning

Annotation: this article focuses on the theoretical foundations and practical application of modern pedagogical approaches in preschool and primary education. It discusses interactive methods, information and communication technologies (ICT), and the STEAM approach in fostering students' logical reasoning, creativity, and independent learning skills. The effectiveness of these methods is evaluated using statistical data, and recommendations are offered for improving teaching practices in the context of educational reforms.

Keywords: pedagogical approach, preschool education, primary education, interactive method, information and communication technologies (ICT), STEAM, innovation, blended learning

Аннотация: данная статья посвящена теоретическим основам и практическому применению современных педагогических подходов на этапах дошкольного и начального образования. Анализируются роль педагогических технологий, интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), а также STEAM-подхода в развитии логического мышления, творческого мышления и навыков самостоятельного обучения у учащихся. В статье с помощью статистических данных оценивается уровень внедрения и эффективность указанных технологий, а также даются рекомендации по устранению существующих проблем.

Ключевые слова: педагогический подход, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, ИКТ, STEAM, инновации, смешанное обучение

Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichi inson hayotining eng muhim davrlaridan biri hisoblanadi. Aynan shu bosqichda bola shaxsining poydevori – aqliy, axloqiy, ijtimoiy va psixologik jihatdan shakllanadi. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar doirasida zamonaviy pedagogik texnologiyalarning joriy etilishi alohida ahamiyat kasb etmoqda. "Ilk qadam" davlat dasturi asosida maktabgacha ta'lim muassasalari zamonaviy vositalar bilan jihozlanmoqda,

boshlang'ich maktablar esa interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirmoqda [1.1].

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar — bu faqat yangi metodlar emas, balki ta'limning mazmuni, shakli va usullarini bolalarning yosh xususiyatlariga moslashtirishdir. Masalan, STEAM yondashuvi orqali fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika elementlari integratsiyalashib, bolalarning tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi [1.2]. Shu bilan birga, rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari, didaktik materiallar va axborot texnologiyalari yordamida bolalarda mustaqil o'rganishga qiziqish uyg'otiladi [1.3].

Quyidagi jadvalda turli pedagogik texnologiyalarning qo'llanilish foizi va samaradorlik darajalari keltirilgan:

1-jadval

Pedagogik texnologiya	Maktabgacha ta'lim (%)	Boshlang'ich ta'lim (%)	O'rtacha samaradorlik (%)
Interfaol metodlar	68	77	72.5
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)	55	73	64
STEAM yondashuvi	42	60	51
Rivojlantiruvchi o'yin texnologiyalari	70	45	57.5
Blended learning (aralash ta'lim)	35	65	50

Ta'lim samaradorligi faqat texnologiyalarning mavjudligi bilan emas, balki ularni qanday tatbiq etilishiga ham bog'liq. Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, pedagoglarning yangi yondashuvlarga tayyorligi va ularning malaka darajasi natijaga bevosita ta'sir qiladi [1.4]. Quyidagi jadvalda o'qituvchilar va o'quvchilarning samaradorlikka bergan baholari keltirilgan:

2-jadval

Yondashuvlar	O'qituvchi bahosi (1-5)	O'quvchi qoniqishi (%)	Umumiy baho (ball)
Interfaol usullar	4.3	85	89
AKT vositalari	4.1	80	85
STEAM yondashuvi	3.8	78	81
O'yin texnologiyalari	4.0	75	79
Blended learning	3.7	70	74

Shunga qaramay, maktabgacha va boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar mavjud. Jumladan, texnik jihozlarning yetishmasligi, pedagoglarning malaka darajasi, innovatsion metodikaga nisbatan tayyorgarlik darajasi pastligi kabi muammolar hal etilishi lozim [1.5].

3-jadval

Asosiy muammolar	Nisbati (%)
O'qituvchilarning malaka darajasi pastligi	45
Texnik vositalarning yetishmasligi	52
Innovatsion metodlarga tayyorgarlik yetarli emasligi	38
Moliyaviy imkoniyatlarning cheklanganligi	40
Ota-onalar bilan yetarli hamkorlik yo'qligi	35

Bunday muammolarni bartaraf etish uchun tizimli yondashuv zarur: pedagoglar uchun doimiy malaka oshirish kurslarini tashkil etish, texnik bazani mustahkamlash, metodik qo'llanmalarni yangilash va maktab-mahalla hamkorligini yo'lga qo'yish dolzarb vazifalardandir [1.6].

Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning joriy etilishi bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi. Interfaol metodlar, STEAM, o'yin texnologiyalari va AKT vositalari orqali o'quvchilarning faolligi ortadi, mustaqil fikrlash va ijodkorlik rivojlanadi. Kelajakda ta'lim sifatini yanada oshirish uchun metodik innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash, o'qituvchilarni tayyorlash va ularga amaliy yordam ko'rsatish zarur hisoblanadi

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-son qarori.
2. Abdullaev R. STEAM yondashuvining ta'lim tizimidagi o'rni. Pedagogika, 2023, №2, 45–52.
3. . Ziyomuhamedov B. Zamonaviy ta'lim metodlari. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
4. Sharipova Sh. Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi tajribalari. Ta'lim va innovatsiya, 2023